

Plan van Aanpak Oud-Crooswijk 2017-2020

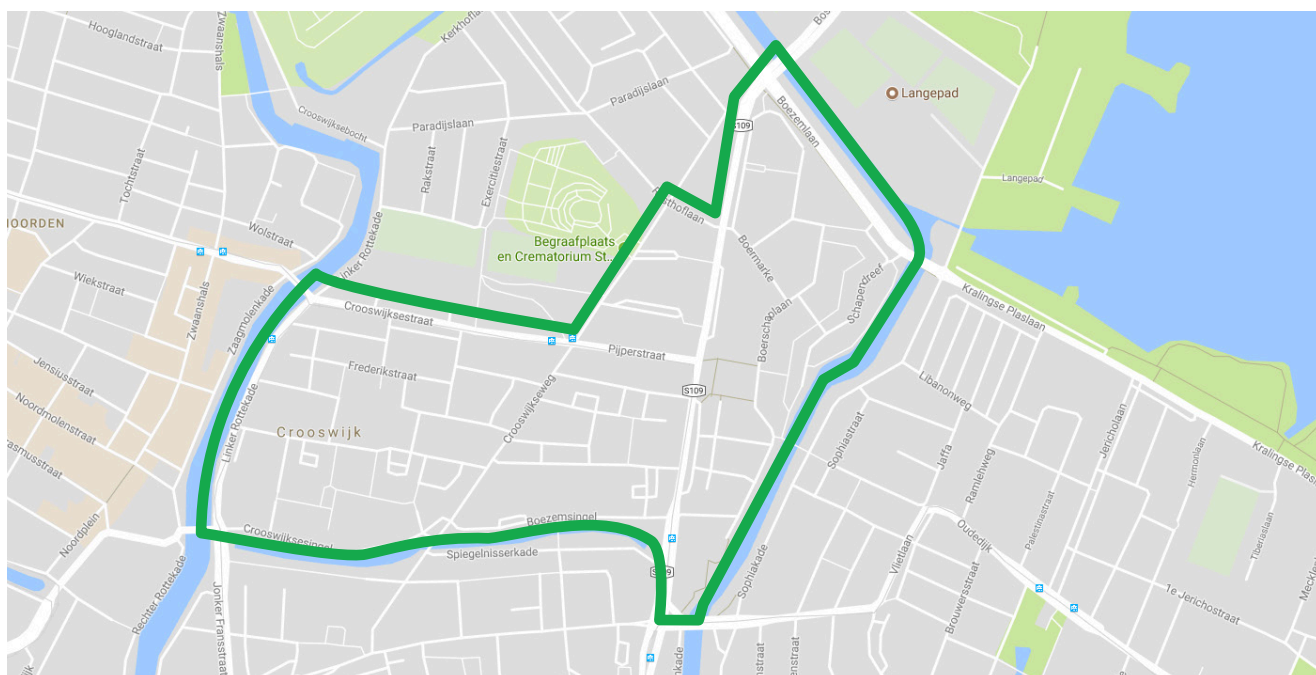
Inhoudsopgave

1. Aanleiding	4
2. Inleiding	5
3. Participatie	6
4. Doelen	8
5. Maatregelen	9
5.1 Jeugd en jongeren	9
5.2 Volwassenen	11
5.3 Buitenruimte	13
5.4 Gebiedsontwikkeling	14
5.5 Participatie	15
6. Financiën	16
7. Resultaten	18
Bijlage 1: Motie plan Oud-Crooswijk	20
Bijlage 2: Tussenrapportage motie Oud Crooswijk	21

1. Aanleiding

De gemeenteraad heeft op 7 juli 2016 in haar vergadering de motie “Plan Oud Crooswijk” unaniem aangenomen (bijlage 1). Op 12 oktober 2016 heeft het college een Tussenrapportage Motie Oud Crooswijk aan de gemeenteraad gestuurd, waarin is aangegeven dat een zorgvuldige afhandeling gewenst is en meer tijd vraagt (bijlage 2).

Voor de afhandeling van de motie wordt een kader voor een plan van aanpak gevraagd. Inmiddels is een plan van aanpak beschikbaar. Dit plan van aanpak wordt hier beschreven. De gemeenteraad is in de voorjaarsnota en kaderbrief 2017 geïnformeerd over de financiële consequenties van het plan van aanpak.

Figuur 1 Het plangebied.

2. Inleiding

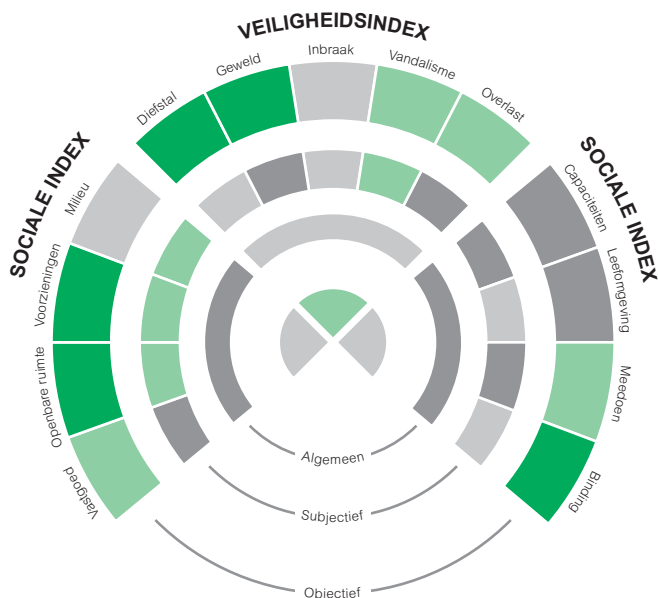
Het plan van aanpak betreft de wijk Oud Crooswijk. Oud Crooswijk is een wijk met 8151 inwoners, 4088 gezinnen en 3705 woningen (wijkprofiel 2016). Het merendeel van de woningen is huur in de goedkope sector en eigendom van Havensteder. De wijk zelf is oud. Het is de eerste arbeiderswijk van Rotterdam. Van de oorspronkelijke bebouwing en de bedrijvigheid is vrijwel niets meer terug te vinden. Een klein deel van de woningen is vooroorlogs, het merendeel is naoorlogs en buurten zoals het slachthuisterrein en het Heinekenterrein zijn uit de jaren '80. De arbeiderscultuur zit diep verankerd in de wijk en haar bewoners. De samenstelling van de bevolking is aan het veranderen, omdat er andere bewoners bij zijn gekomen. Inmiddels heeft 58% een allochtone herkomst. De grootste groep is van Marokkaanse origine.

Het imago van de wijk is de afgelopen jaren sterk achteruit gegaan en met veel van de bewoners gaat het niet goed. Het wijkprofiel van 2016 laat een verslechtering zien ten opzichte van 2014. Op de sociale index is de slechtste score te zien van alle wijken van Rotterdam. Dat geldt zowel voor de sociale index algemeen als voor de sociale index subjectief. Dat betekent dat de wijk verder achteruit gaat. De problematiek is hardnekkig en structureel. Het betreft vooral werk, inkomen, opleiding, beheersing Nederlandse taal en gezondheid. Het aantal mensen zonder werk neemt toe, het aantal huishoudens met een uitkering neemt toe, het opleidingsniveau is onder het Rotterdams gemiddelde en er is een hoger percentage voortijdig schoolverlaters. Taalbeheersing verslechtert en gezondheid blijft slecht.

Oud Crooswijk kreeg vorig jaar landelijke bekendheid als armste wijk van Nederland op basis van de rapportage van het Sociaal Cultureel Planbureau over de inkomenspositie van bewoners in alle wijken van Nederland.

Om dit te kantelen is een integrale, meerjarige aanpak nodig met extra inzet om de wijk en haar bewoners op een niveau te brengen waarin ze zelf met reguliere inzet verder kunnen. Dat betekent:

- Een aanpak waarin bewoners die dat nodig hebben voldoende op weg geholpen worden om het zelf verder te kunnen doen, waarbij speciale en specifieke aandacht wordt besteed aan jeugd en jongeren
- Een aanpak waarin bewoners vanaf het begin zelf betrokken worden en meer en meer verantwoordelijkheid nemen en uiteindelijk eigenaarschap nemen.
- Een aanpak van de wijk, openbare ruimte, woningen, bedrijfsruimten, op de korte en langere termijn met aandacht voor beheer en onderhoud enerzijds en voor herinrichting en herstructurering anderzijds.

Figuur 2: Wijkprofiel Crooswijk

3. Participatie

Vanaf de zomer van 2016 is ingezet op een brede participatie voor een plan van aanpak voor en door bewoners en ondernemers in Oud Crooswijk. Hiervoor is een rijdende theetuin ingezet, die op verschillende locaties in de wijk is neergezet en waarbij met voorbijgangers en bezoekers het gesprek is aangegaan, daarnaast is een enquête uitgezet en zijn verschillende vindplaatsen bezocht. Steeds weer ging het over: hoe gaat het met de wijk, de bewoners, wat vindt u er van, wat moet er gebeuren, wat wilt u zelf doen. Parallel aan dit breedte onderzoek is een diepteonderzoek gedaan en is een 10-tal bewoners uitgebreid geïnterviewd om hun verhaal op te tekenen en zijn verschillende meer toevallige ontmoetingen opgetekend. Dit alles heeft geleid

tot een grote bewonersbijeenkomst op 13 december 2016, de eerste in de rij, ook om de start van een aanpak van de wijk te markeren, met wethouder Struijvenberg als verantwoordelijk wethouder.

De eerste nieuwsbrief is in januari 2017 uit gegaan, gevolgd door een tweede in maart 2017. Deze zullen met regelmaat blijven verschijnen. In februari en maart 2017 zijn 4 bewonersbijeenkomsten georganiseerd die alle in het kader stonden van een verdere uitwerking van het plan van aanpak en de ontwikkeling van de participatie hierin. Dit heeft ook tot de ontwikkeling van verschillende bewonersinitiatieven geleid.

Bij bewoners speelt in algemene zin het gevoel van achteruitgang van de wijk. Wat er uit springt is de buitenruimte, waarbij zowel het beheer als de inrichting genoemd worden. Zwerfvuil en grof vuil zijn overal zichtbaar in de wijk, de vaak rommelige en verouderde inrichting draag hier niet in positieve zin aan bij. Veel irritaties betreffen dingen die al jaren worden benoemd maar nooit (goed) opgelost worden, waarbij ook bewoners wel begrijpen dat dit ook met het gedrag van bewoners te maken heeft. Behalve buitenruimte wordt jeugd en jeugdoverlast vaak genoemd. Hierin gaat het enerzijds om de zorg voor de jeugd (gaat het wel goed, moet er op school geen ontbijt en lunch worden verzorgd, hulp bij opvoeding, plekken in de wijk voor de jeugd, stageplaatsen, werk), anderzijds om de overlast van jongeren en om crimineel gedrag van een deel van de jongeren, waar vaak harder optreden tegen wordt gevraagd.

Veiligheid komt in verschillende vormen naar boven, zowel meer toezicht en handhaving, meer camera's, als de verkeersveiligheid (oversteekplaatsen en kruisingen). Voorzieningen worden door bewoners in twee vormen benoemd, enerzijds het ontbreken van goede winkelvoorzieningen waarbij vaak de Crooswijkseweg genoemd wordt en een full service supermarkt, anderzijds voorzieningen die verdwenen zijn en gemist worden, zoals de bibliotheek, zwembad, buurthuis, jongeren centrum.

Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor senioren, niet alleen omdat er veel senioren zijn, maar ook omdat ze langer thuis blijven wonen en een deel hulp nodig heeft en wellicht eenzaam wordt.

Verschillende bewonersinitiatieven zijn inmiddels mede door het participatieproces van de afgelopen tijd naar boven gekomen. Ideeën waar bewoners en ondernemers met elkaar aan hebben gewerkt op de avond van 13 december en die verder ontwikkeld zijn en een belangrijk deel zijn van het proces van verbetering van de wijk. Hierin ontwikkelt zich co-creatie. Een groep ondernemers is met partners en gemeente inmiddels bezig om de Crooswijkseweg te verbeteren. Een aanpak van luifels is in uitvoering. Jongeren hebben zich verenigd in het initiatief Street-watchers om jongeren die heel moeilijk bereikt worden te helpen. Vanuit de jongerenwerkers is er een initiatief om

samen met wat oudere jongeren op de pleinen een (spel) programma aan te bieden. Een aantal bewoners en ondernemers hebben zich verenigd in het initiatief rond de Camping Crooswijk. Bijzonder hierin is ook dat het gericht is op het in beeld brengen en ervaren van de kracht, de positieve elementen van de wijk en de bewoners. Hiermee wordt een heel andere toon gezet.

Er zijn nog meer voorbeelden van bewoners die iets willen gaan doen zoals een bewonerskrant opzetten, een binnenterrein gaan beheren, een website gaan draaien en informatieborden maken.

Er zit veel energie in de wijk. Anders dan in Middelland zijn bewoners over het algemeen minder in staat om het eigenaarschap te pakken of het vertrouwen om dit te doen ontbreekt nog. Dat moet de komende jaren groeien. Om dit te koesteren en op te bouwen is tijdelijk een extra plek in de wijk van belang, waar geoefend kan worden, ideeën getoetst en uitgewisseld kunnen worden.

De plek voor dit participatiecentrum is in beeld. Deze plek kan de komende maanden uitgroeien naar het centrum van de integrale aanpak voor ontmoeting, informatie, activiteiten en werken. Een ontmoetingsplek voor bewoners, ondernemers en professionals en hun ideeën. Voor de voortgang van participatie en als proeftuin voor co-creatie is deze plek de komende jaren van groot belang. Het gaat om een tijdelijke voorziening die vooral als aanjager dienst gaat doen en is aanvullend en complementair aan het huis van de wijk: De Nieuwe Branding.

Alle elementen uit het participatieproces en de steeds groeiende groep participanten vormen een essentieel onderdeel van het plan van aanpak Oud Crooswijk.

De tweede grote bewonersbijeenkomst is op 4 april 2017 geweest met de wethouder en de burgemeester. Hier is vooral draagvlak getoetst voor het plan van aanpak Oud Crooswijk en aandacht besteed aan de ontstane bewonersinitiatieven en de mogelijkheden voor co-creatie. Het draagvlak voor het plan van aanpak is breed. De volgende grote bewonersbijeenkomst staat gepland voor 5 oktober 2017.

4. Doelen

Oud Crooswijk moet een wijk worden waar bewoners trots op zijn, waar ze bijdragen aan een goede leefbaarheid in de wijk, waar iedereen er voor zorgt dat de openbare ruimte netjes is en blijft en waar het veilig en goed toeven is. Het merendeel van de bewoners die tot de beroepsbevolking behoren heeft werk. Kinderen gaan naar school en hebben alle kans op een goede opleiding. De scores in het Wijkprofiel zitten voor het overgrote deel in de groene kleur. Bewoners zijn er in alle soorten en maten van verschillende achtergronden en ze gaan op een prettige manier met elkaar om.

Overwegend:

- Co-creatie met bewoners en ondernemers vraagt om eigenaarschap van bewoners en ondernemers, dat vraagt enige tijd. In die zin is eigenaarschap niet het startpunt van een plan van aanpak, maar een doel. Ook in Middelland is deze situatie nog niet helemaal bereikt, derhalve lijkt een looptijd van 3 tot 4 jaar niet vreemd.
- Oud Crooswijk is een wijk met achterstanden en bewoners en ondernemers scoren laag op de sociale index, dus capaciteiten zijn ruim onder het Rotterdams gemiddelde. Er is een negatieve ontwikkeling zichtbaar, de sociale index 2016 is gedaald ten opzichte van 2014. Ondanks alles wat er de afgelopen jaren gedaan is, wordt het slechter en zit de wijk in een negatieve spiraal. Om dit te kantelen is gerichte extra inzet nodig voor meerdere jaren tot bewoners zelf verantwoordelijkheid (kunnen) nemen.
- Klachten van bewoners en ondernemers gaan over jeugd en jongeren (overlast en criminele activiteiten), waarbij autochtone bewoners vooral naar allochtone jongeren wijzen. De allochtone ouders en instellingen, zoals de moskee, spreken in termen van bezorgdheid. Een aantal jongeren voelt zich snel gediscrimineerd, presteert niet goed op school en heeft verkeerde voorbeelden. In algemene zin is er de opvatting dat meer mensen van welke leeftijd ook aan het werk (gezet) moeten (worden).
- Veel klachten gaan over de buitenruimte: zwerfvuil, grof vuil, onderhoud, verzakkingen, gedateerde inrichting en rommelige plekken en binnenterreintjes. Dit betreft de openbare ruimte, maar ook de binnenterreinen van Havensteder en tijdelijke inrichting op sloopplekken.

- In het gebiedsplan 2014-2018 (opgesteld met brede participatie van burgers en ondernemers) heeft de gebiedscommissie 3 doelen geformuleerd, nl:
  - Betere sociaal economische positie van bewoners
  - De wijk is leefbaarder
  - Betere en gevarieerdere woningvoorraad
- Hierin is een prioritering aangebracht, gebaseerd op wat het belangrijkste is en wat het meest haalbare is op basis van de beschikbare middelen, de te verwachten inzet van partners en de looptijd van 4 jaar. Prioriteit is gegeven aan: werk, inkomen, opleiding en randvoorwaardelijk taalbeheersing en gezondheid. Belangrijkste doelgroep jeugd.
- De herijking van het gebiedsplan en het wijkprofiel laten zien dat de wijk achteruit gaat.

Dat betekent dat een plan van aanpak voor Oud Crooswijk waarin de wijk echt gekanteld wordt, moet voldoen aan:

- Het moet een meerjarige aanpak zijn met de daarvoor benodigde middelen.
- Het moet een integrale aanpak zijn over tenminste 5 terreinen, nl: sociaal, fysiek, economisch, veilig en participatie (co-creatie).
- Het proces van en naar co-creatie en de inspanningen op sociaal, veilig, fysiek en economie versterken elkaar en grijpen in elkaar.

Voor het plan van aanpak gelden de volgende doelen:

- Betere sociaal economische positie van bewoners.
- De wijk is leefbaarder.
- Betere en gevarieerdere woningvoorraad en buitenruimte.
- Actievere en ondernemendere houding van bewoners en ondernemers waarmee co-creatie wordt vormgegeven.

5. Maatregelen

5.1 Jeugd en jongeren

Ambitie: ieder kind en jongere zit op school of is aan het werk en haalt het maximale uit zijn/haar potentie.

Nodig: het versterken van zowel het repressieve als het preventieve deel. Bij de preventieve inzet worden ouders nadrukkelijk betrokken, met name als het jongere kinderen betreft. De repressieve aanpak lijkt te kort te schieten, omdat jongeren die de groepsaanpak zijn ontstegen zich verder lijken te ontwikkelen in de criminaliteit en onvoldoende worden aangepakt en opgepakt. Hiermee zijn ze veel te veel het lichtend voorbeeld voor andere jongeren en tegelijkertijd is er onvoldoende succesvol en geschikt aanbod voor jongeren die wel iets willen.

Verhogen ouderbetrokkenheid

Versterken betrokkenheid van ouders bij basisschool en opleiding en opvoeding van hun kinderen. Uiteindelijk resulterend in betere schoolresultaten. Twee maatregelen: ondersteuning aan scholen door welzijn bij het vergroten van ouderbetrokkenheid en inzet van mentorouders.

Ouders worden met behulp van welzijn benaderd en betrokken bij de school. Twee scholen in Oud Crooswijk hebben hiervoor hun medewerking al toegezegd. Deze zomer wordt gestart. Een van de middelen om de ouderbetrokkenheid te vergroten is huisbezoeken, maar er zijn meer mogelijkheden. Met de scholen in Oud Crooswijk worden gesprekken gevoerd samen met welzijn om te onderzoeken welke maatregelen mogelijk zijn. De school is hierin leidend, welzijn ondersteunend. Er wordt een nulmeting uitgevoerd, zodat duidelijk is wat de startpositie is en resultaten bepaald en gemonitord kunnen worden. In eerste instantie worden resultaten geformuleerd in aantallen bereikte ouders en verhoogde betrokkenheid bij de school.

Mentorouders zijn ouders die andere ouders helpen en begeleiden. Met name gericht op opvoeding en je beter kunnen redden in Nederlandse samenleving. Resultaten worden geformuleerd in aantal opgeleide en actieve mentorouders en bereik van deze mentorouders.

Positive Behavior Support: eenduidige pedagogische visie

Het creëren van een eenduidig pedagogisch klimaat in de wijk, thuis, op straat, op school, in het wijkcentrum. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de methodiek van Positive Behavior Support, waarbij jeugd en jongeren op een positieve manier worden gestimuleerd in de goede richting. Dit is inmiddels gestart in Oud Crooswijk met bewoners (ouders), DOCK, CJG, 't Winkeltje, Havensteder en de Noenschool. Resultaten op basis van een monitor onder participanten, nulmeting was februari 2017, dit wordt jaarlijks herhaald.

Uitbreiden huiswerkondersteuning

Deze maatregel is gebaseerd op basis van meerdere signalen van ouders en welzijnswerk. Allereerst wordt het project "leren leren" voor kinderen uit de laatste 3 groepen basisschool en eerste 4 jaar voortgezet onderwijs verder uitgerold. Daarnaast wordt het signaal over een tekort aan huiswerkbegeleiding met scholen besproken, herkennen zij dit en indien ja, wat kan er aan worden gedaan. Resultaten: 2017 start 1 nieuwe groep "Leren leren", 2018 2 nieuwe groepen. Registratie van aantallen en effecten. 2019/2020 uitgewerkte samenwerking met scholen inzake huiswerkbegeleiding.

Talentontwikkeling

Het aanbod op het terrein van kunst en cultuur in Oud Crooswijk is gering, omdat er weinig partijen zijn op dit terrein in de wijk. De komende tijd wordt gericht aanbod naar de wijk gehaald. Daarnaast gaat de ontdekhoek speciaal voor de kinderen uit Oud Crooswijk activiteiten op het gebied van techniek aanbieden. Voor beide maatregelen wordt tot en met 2020 budget beschikbaar gesteld.

Resultaten worden geformuleerd in termen van gerealiseerd aanbod en aantallen deelnemers.

Voortijdig School Verlaters

Voortijdig schoolverlaters worden zo snel mogelijk opgepakt en naar school of werk geleid. Doel is dat elke jongere op school zit en minimaal een startkwalificatie haalt of aan het werk is. Omdat in Oud Crooswijk nog een aantal oud-VSVers is - jongeren die al langer dan een jaar van school zijn en geen startkwalificatie hebben - wordt hier een inhaalslag gemaakt. Zij worden thuis bezocht en krijgen hulp aangeboden.

Resultaat: Alle nog geregistreerde VSers van de lijsten uit 2016 en 2017 zijn voor 1 juli bezocht.

Voor VSV bestaat een reguliere aanpak, die wordt gecontinueerd, daarin heeft Oud Crooswijk prioriteit.

Sport in het jeugdnetwerk

De verbinding tussen sportverenigingen in Crooswijk en het jeugdnetwerk wordt verder verbeterd. Sportverenigingen gaan deel uit maken van het jeugdnetwerk en jongerenwerkers van DOCK gaan een wekelijks spreekuur houden bij de betrokken sportverenigingen. Dit is inmiddels gestart. Het betreft de verenigingen: HOV/JCSR, Van 't Hof en RBV Crooswijk.

Resultaten: De jongerenwerkers houden bij wie ze spreken en elke signalen ze krijgen.

Uitbreiding jongerencoaches op locatie

De proef van het Jongerenloket om een jongerencoach op locatie in de wijk in te zetten is zeer succesvol gebleken. Deze wordt voortgezet en uitgebreid. De inzet van de oorspronkelijke ½ fte wordt behouden en uitgebreid met 2 fte jongerencoaches tot en met 2020. Zij zitten op locatie in de wijk en zijn direct benaderbaar door jongeren en door het jongerenwerk.

Resultaten in termen van aantallen cliënten en succesvolle afhandeling. Signalering van meer structurele problemen en mogelijke oplossingen.

Werkervaringsplaatsen

Er zijn voor jongeren onvoldoende werkervaringsplaatsen. Op basis van de ervaringen met Skillz Lab worden hiervoor de concrete mogelijkheden onderzocht, zoals eventueel een werkplaats en combinatie met stagemogelijkheden voor BBLopleidingen. Evaluatie Skillz Lab is na september (looptijd 1 jaar) met uitloop naar november 2017 voor het afronden van ingezette trajecten.

Resultaten: Op basis van de evaluatie Skillz Lab verdere uitwerking van mogelijke werkervaringsplaatsen voor jongeren en indien gewenst en nodig concretisering.

Kluskanjers

In juni 2017 is gestart met Kluskanjers, een project waarin jongeren klussen in de wijk doen tegen een klein uurloon. Het betreft voorlopig klussen in de openbare ruimte. Werkervaring opdoen in de eigen wijk in een bijbaantje of vakantiewerk. Het betreft jongeren van rond de 16 jaar en gestart is met 8 jongeren. Hierin werken DOCK, Stadsbeheer en Havensteder samen en Streetwatchers heeft een rol in de begeleiding.

Deelname en resultaten Kluskanjers worden bijgehouden, niet alleen wat ze doen maar ook of bewoners dit waarderen.

Jeugdhotspot

Dit betreft de inzet van stedelijk jongerenwerk en jeugdhandhavers in Oud Crooswijk, Noord en Kralingen West, het bestrijkt gebied van jongeren. In eerste instantie wordt op jeugdoverlast geacteerd. Daarnaast zijn de professionals signalerend, hulpverlenend en doorverwijzend. De inzet in het kader van de Jeugdhotspot wordt jaarlijks geëvalueerd en op basis van de uitkomsten van de evaluatie in gezet. Voor 2017 is Oud Crooswijk aangewezen als Jeugdhotspot.

Resultaten: Afname jeugdoverlast, wekelijkse registratie overlastplekken, overlastgevende jongeren en adviezen.

Versterken preventieve aanpak risicjongeren

De reguliere inzet op risicjongeren blijft vanzelfsprekend behouden. Specifiek voor Crooswijk wordt deze uitgebreid met de inzet op een risicogroep van jongere leeftijd (14-16 jaar), die mogelijk later in de aanpak van risicjongeren zou belanden. Preventieve inzet op de jongere groep om mogelijk bij te sturen en te voorkomen dat ze verder afglijden.

Resultaten: Bijhouden van aantal jongeren dat in de aanpak risicjongeren wordt opgenomen met interventies en monitoring resultaten van de aanpak.

Doorlopende jeugdscan

In het kader van vroegsignalering wordt in samenwerking met politie, Stedelijk Jongerenwerk, Jeugdhandhaving en jongerenwerk van Dock een doorlopende jeugdscan gemaakt om zicht te houden op ontwikkelingen. Van alle

jongeren die naar voren komen in de doorlopende jeugdscan zal in overleg met het wijkteam gekeken worden naar de gezinssituatie. Hier wordt indien nodig gelijk ingezet op eventuele broertjes en zusjes. De samenwerking tussen STJ, Dock en het wijkteam zal verder worden uitgediept om zo dit onderwerp verder te specificeren

Resultaat: Doorlopende jeugdscan met analyse van locaties, groepen en individuele jongeren.

Drugrunners

Onderzocht wordt of een aantal straten kunnen worden opgenomen in het drugrunner covenant, waardoor drugrunners beter kunnen worden aangepakt.

Kopstukken

Gerelateerd aan drugrunners is de handel in drugs. Onderzocht zal worden of een aantal kopstukken geprioriteerd kunnen worden en aangepakt.

Resultaat: Onderzoek met mogelijke prioritering

Intensief Case Management

Signalen over onvoldoende intensief casemanagement worden de komende periode onderzocht. Hierbij wordt zowel gekeken naar kwantiteit als kwaliteit. Uitkomsten daarvan leiden mogelijk tot bijstellingen. Dit moet in 2017 afgerond zijn.

Adoptiejongeren

Jongeren die binnen de groepsaanpak vallen of in de trajecten voor Intensief Casemanagement terecht komen worden door jongerenwerkers of politie geadopteerd zodat zij de met de jongeren gemaakte afspraken en maatregelen goed kunnen monitoren. Doormiddel van een adoptiesysteem kan op structurele wijze gewerkt worden aan het nakomen van afspraken.

Rolmodellen

Binnen Crooswijk zal worden gezocht naar succesvolle rolmodellen en deze zullen ingezet worden voor jongeren die kansen zoeken en willen aanpakken. – Ondernemers kunnen als direct rolmodel fungeren. Bewoners van de wijk komen deze ondernemers wekelijks tegen en zijn bekend met hen. Onderliggend hieraan zou een sterke winkeliers-

vereniging kunnen liggen. In Crooswijk, Crooswijkseweg, is deze er nog niet. In Kralingen, Vlietlaan en omgeving, is de Alliantie een winkeliersvereniging aan het opzetten. Doordat er een sterke winkeliersvereniging staat, is (eerder) inzichtelijk welke rolmodellen er binnen de ondernemers zitten.

5.2 Volwassenen

Armoede

Bij de inzet op armoede is vooral gekozen voor inzet op hulp bij schulden. Hiervoor worden 3 maatregelen gecombineerd: een pilot waarin onderdelen van de methodiek Mobility Mentoring worden geïntroduceerd en gebruikt gaan worden door wijkteam, vraagwijzer (KBR) en Dock om schulddienstverlening te verbeteren. De wijkteams krijgen een supervisor schulden, een deskundige en vraagbaak. In het najaar van 2017 is een grote gebiedsbrede bijeenkomst over armoede en schulden met professionals met als doel om elkaar te ontmoeten, kennis te delen en van elkaar te leren. Mogelijk ontstaan hier ook nieuwe initiatieven en verbanden.

Resultaat: Een verbetering van de schuldhulpverlening met betere resultaten. Uiteindelijk zou het tot afname van schuldproblematiek moeten leiden. Mogelijk nieuwe initiatieven ook van bewoners op terrein van hulp bij armoede en armoedebestrijding.

Activering

In Crooswijk is enkele jaren terug gestart met uitvoering tegenprestatie met een goed resultaat: vele werkzoekenden zijn aan de slag met hun tegenprestatie bij tal van organisaties in Crooswijk. Het gaat er voor de komende periode om dat deze inzet wordt verstevigd en geborgd. Daarnaast is het doel dat meer werkzoekenden meer gaan doen – ook in tijd - voor “derden” (vrijwilligerswerk en mantelzorg).

Een deel van de werkzoekenden die nu een tegenprestatie levert, kan –met ondersteuning vanuit de gemeente (MO en W&I) een volgende stap naar werk zetten. Dit vraagt extra capaciteit voor o.a. gesprekken. Daarom komen voor 2018 2 extra activeringscoaches beschikbaar in Oud-Crooswijk.

Resultaat: Werkzoekenden stijgen op de participatieladder, gaan meer doen voor “derden” en maken een vervolgstap naar re-integratie met als uiteindelijk doel betaald werk en uitstroom uit de uitkering.

Werk

Behalve de inzet op toeleiding naar werk van jongeren wordt daar ook bij oudere werkzoekenden (27+) aan gewerkt. Verhoudingsgewijs is een relatief groter deel van de uitkeringsgerechtigden uit Oud –Crooswijk bij Tegenprestatie activering onder gebracht. Een pilot heeft het afgelopen jaar laten zien dat zich hieronder mensen bevinden die wel arbeidspotentieel hebben en met ondersteuning naar werk kunnen worden begeleid. De pilot wordt voortgezet en geïntensiveerd door extra inzet van capaciteit en training op het herkennen van arbeidspotentieel bij mensen binnen de Tegenprestatie. Het gaat dan om mensen die willen en kunnen. Daarnaast worden de werkzoekenden die klaar zijn voor bemiddeling naar werk in Oud-Crooswijk met voorrang bemiddeld door een jobhunter en wordt in de wijk en directe omgeving een extra verkenning gedaan naar mogelijkheden om vacatures te vinden/creëren in overleg met werkgevers. In Oud-Crooswijk start eind 2017/begin 2018 een pilot On the Job. Deze pilot betreft een publiek-private samenwerking waarbij mensen met een uitkering geleidelijk meer inkomsten gaan verwerven door het verrichten van betaald kluswerk. De belemmerende factoren om dit type werk aan te nemen zoals maandelijkse onzekerheid over de eventueel aanvullend benodigde uitkering worden hierbij weggenomen door de samenwerking tussen Enviu en de gemeente.

Resultaten: meer volwassen werkzoekenden uit Oud Crooswijk gaan vanuit de Tegenprestatie aan de slag met hun arbeidsontwikkeling en er komt meer beweging in het bestand van Oud-Crooswijkers in de bijstand richting betaald werk. Uiteindelijk moeten de maatregelen er een bijdrage aan leveren dat minder mensen bijstand nodig hebben. Omdat hierbij ook veel factoren een rol spelen buiten de maatregelen om, zowel positief (de arbeidsmarkt) als negatief (bijvoorbeeld de instroom van kwetsbare Rotterdammers vanwege de samenstelling van de woningvoorraad in

Oud-Crooswijk), zal bekeken worden hoe de inzet van de maatregelen zo goed en concreet mogelijk gemeten kan worden, bijvoorbeeld in termen van aantal mensen dat doorstroomt naar een volgende stap in de arbeidsontwikkeling.

Social return/hulpopzichter uit de wijk bij herstraten

5 Crooswijkers met afstand tot de arbeidsmarkt (tijdelijk) aan het werk. Voorlopige looptijd tot en met 2019. Uitwerking stadsbeheer met aannemers.

Resultaat: 5 Crooswijkers met afstand tot arbeidsmarkt zijn (tijdelijk) aan het werk en doen op zijn minst werkervaring op. Mogelijk leidt dit tot een baan.

Gezondheid

In het kader van gezondheid zijn 4 maatregelen opgenomen: Samen gezond eten en bewegen, Bewegen naar beter, Depressiepreventie en inzet leefstijlcoach. Bij Samen gezond eten en bewegen werken mensen samen aan gewichtsverlies en een gezondere leefstijl met meer bewegen. Bewegen naar beter is gericht op mensen met diabetes of hart- en vaatziekte. Ze worden geholpen naar een passende beweegactiviteit. Depressiepreventie is gericht op mensen van 18 jaar en ouder die tot de risicogroep behoren. Er worden preventieve interventies aangeboden waardoor zij zelf beter in staat zijn om het te herkennen, te vermijden of te verminderen. Inzet van een leefstijlcoach kan mogelijk in 2018 of 2019 als deze beroepsgroep door de zorgverzekeraars wordt ingekocht. In dat geval zal Oud Crooswijk tot een van de eerste wijken behoren waar het wordt in gezet.

Resultaten: Bij Samen gezond eten en bewegen, Bewegen naar beter registratie van deelnemers en succesvol behoud van gezondere leefstijl. Depressiepreventie moet leiden tot minder depressie in Oud Crooswijk. Inzet leefstijlcoach is nog niet van toepassing.

Taal

Voor taal zijn 2 onderzoeksvragen opgenomen en 3 maatregelen. In het CINOP onderzoek komt Kralingen Crooswijk niet naar voren als een gebied met een hoge laaggelet-

terdheid. Aanvullend onderzoek is inmiddels uitgevoerd en heeft geleerd dat in Oud Crooswijk de taalbeheersing laag is. Daarnaast wordt het taalaanbod in de wijk in zijn geheel onderzocht, is het voldoende, sluiten aanbod en vraag goed op elkaar aan. Op basis daarvan worden gerichte verbeteringsmaatregelen ingezet.

Het taalaanbod in de wijken is gericht op mensen met en zonder bijstandsuitkering. Voor werkzoekenden geldt dat zij moeten voldoen aan de Wet taaleis Participatiewet. Bij een taalniveau onder 1F (niveau groep 8 lagere school) moet gewerkt worden aan de verbetering van de beheersing van de Nederlandse taal. Voor werkzoekenden met een kortere afstand tot de arbeidsmarkt (W&I) worden taaltrajecten ingekocht. Voor mensen met een langere afstand tot de arbeidsmarkt (doelgroep MO Taskforce Tegenprestatie) is een beperkt aantal ingekochte (non-formele) taaltrajecten beschikbaar. Voor deze groep wordt vooral gebruik gemaakt van het informele aanbod door welzijnspartners in de wijk. Mensen zonder uitkering met taalachterstanden maken echter ook gebruik van het informele welzijnsaanbod in de wijk. Hierdoor is de druk op het aanbod groot. Daarnaast blijkt in de praktijk dat het informele aanbod onvoldoende geschikt voor de begeleiding van laaggeletterden en analfabeten. Hiervoor is meer maatwerk en intensievere begeleiding nodig.

Met ingang van volgend jaar wordt een servicepunt geopend van de bibliotheek in Oud Crooswijk, waarmee de bibliotheek weer in de wijk zit en met partners gerichte activiteiten kan ontplooiën en faciliteren. Met name voor jeugd wordt het taalaanbod uitgebreid op het terrein van kunst en cultuur. Hierin wordt op niet schoolse wijze gewerkt aan taalbevordering en verbetering.

Resultaat: Uitkomsten van onderzoeken dit jaar, start cursussen taaleis dit jaar, registratie aantallen en behaald resultaat, vestiging bibliotheek 2018 met registratie bezoekersaantallen en activiteiten. Uitbreiding taalaanbod kunst en cultuur registratie aantallen en activiteiten.

Senioren

De huisbezoeken bij 75plussers worden voortgezet. Op dit moment worden er bijeenkomsten georganiseerd met bewoners en professionals (gebiedsbreed) waarbij maat-

regelen worden bedacht die het langer thuis wonen moeten faciliteren. Of deze maatregelen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd is afhankelijk van het commitment van een partij uit het wijknetwerk aan de maatregelen. Daarnaast zijn er de services waarvan de ouderen in het gebied gebruik kunnen maken zoals de wijkauto, de boodschappenservice, de particuliere vervoersdienst, klushulp.

Resultaten: Minder sociaal isolement en langer thuis kunnen blijven wonen.

5.3 Buitenruimte

Het betreft hier vooral beheer en inrichting van de openbare ruimte. Maatregelen zijn gericht op het verbeteren van het beheer en waar mogelijk verbeteringen in de bestaande inrichting. Samenwerking met bewoners en participatie is hierin van groot belang en een integraal onderdeel van de aanpak, net als goede communicatie. Daarnaast wordt nauw samen gewerkt met Havensteder. Veel klachten van bewoners betreffen de buitenruimte: zwerfvuil, grof vuil, groen (kwaliteit en hoeveelheid). Doel is een aanmerkelijke verbetering de komende 4 jaar, afname van de klachten en bewoners die mede de verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen openbare ruimte.

Vervuiling

Naastplaatsingen bij containers

Containeradoptie, voorlichting en handhaving, grofvuilactie 6 september 2017, onderzoek naar mogelijkheid ondergronds containeriseren, inzet dagelijks beheer: wijkconciërge

Resultaat: Voor 1 januari 2020 zijn alle containers in Oud Crooswijk geadopteerd, aantoonbaar minder naastplaatsingen bij containers. Notitie over ondergronds containeriseren.

Etensresten op straat

Plaatsen broodbak(ken) gecombineerd met voorlichting en handhaving.

Resultaat: Plaatsing broodbak in 2018, twee handhavingsacties jaarlijks, onderzoek mogelijkheid schillenboer, aantoonbaar minder etensresten op straat.

Zwerfvuil op straat

In overleg met bewoners extra vuilnisbakken plaatsen, aanbieden lespakket zwerfvuil aan scholen, handveegmachine voor Oud Crooswijk en inzet Kluskanjers op moeilijk schoon te maken plekken.

Resultaat: 15 extra vuilnisbakken plaatsen, twee scholen per jaar maken gebruik van het lespakket, handveegmachine operationeel in 2019 en start Kluskanjers juni 2017. Aantoonbaar minder etensresten op straat.

Vergroenen

Opstellen groenplan (geveltuinen, groen op poten, blokhagen, bloembakken (100 dagen bakken), boomspiegels vergroten en vergroenen, hanging baskets, bloembollen), inzetten van de wijk tuinman en inzet Kluskanjers.

Resultaat: Doorlopende vergroening, samenstellen plan-team met bewoners vanaf juli 2017, Inzet wijk tuinman vanaf maart 2017 en inzet Kluskanjers vanaf juni 2017. Uiteindelijk een minder stenige uitstraling van de wijk.

Verouderde nutsvoorzieningen/verouderde bestrating

Herstraten met nieuw materiaal, waar mogelijk gebruik maken van gekleurde stenen/patronen in de bestrating. Waar nodig functionele wijzigingen aanbrengen in de inrichting van de straten.

Herstraten en verbeteren van de inrichting binnen nu en 5 jaar: Rubroekstraat, Isaac Hubertstraat, Frederikdwarsstraat, Frederiksplein, Frederikstraat, Hendrik de Keyserstraat, Crooswijksestraat, Boezemsingel, 2e Crooswijkse dwarsstraat.

Donkere plekken Crooswijkseweg

Onderzoeken wat het probleem is en welke aanpassing er nodig is aan de verlichting

Resultaat: Verlichtingsniveau Crooswijkseweg op orde.

Onduidelijke eigendoms- en beheerverhouding binnenterreinen

Inventariserend onderzoek binnenterreinen. Wie is eigenaar, wie beheert, hoe wordt er beheerd, wat is de huidige situatie en welke situatie is gewenst.

Resultaat: Onderzoek gereed 2018.

Havensteder

Havensteder werkt actief mee aan intensief beheer in Crooswijk. Daarnaast levert zij een bijdrage aan vergroening door bij mutatie schuttingen te vervangen door groene hagen.

5.4 Gebiedsontwikkeling

Op een aantal plekken is gebiedsontwikkeling en herinrichting mogelijk met mogelijk differentiatie van de bestaande woningvoorraad. Hierin wordt nauw samengewerkt met Havensteder.

Tamboerlocatie

Het betreft een al langer lopende ontwikkeling waarbij uiteindelijk het hele Tamboergebied is opgeknapt. Sinds 2 jaar is schoollocatie grondig gerenoveerd en huisvest daar het Rudolf Steiner College. De rest is nog planvorming. De woningen aan de Crooswijkseweg en Rusthoflaan worden gerenoveerd, voorgenomen start 2019. Aan de Boezemstraat staan 13 woningen gereed voor sloop en nieuwbouw, naar verwachting start dit 2018.

De ontwikkeling van het gebied tussen de Pijperstraat en de Tamboerstraat speelt al enige jaren en wordt geplaagd door veranderde regelgeving. Nog steeds is de inzet om dit gebied te herontwikkelen, waarbij mogelijk een supermarkt toegevoegd kan worden, woningen opgeknapt en nieuwbouw van woningen wordt gerealiseerd.

Resultaat: Het gehele Tamboergebied is opgeknapt en vernieuwd, woningen en straten zijn opgeknapt en nieuwbouw woningen is toegevoegd. Supermarkt is toegevoegd. Start 2019.

Crooswijk Oost

Het gebied tussen de Crooswijkseweg, Pijperstraat, Boezemstraat en Crooswijkse singel) is een gebied met dat er een beetje bij hangt. Het wordt alleen beheerd, er is geen voorgenomen groot onderhoud aan straten of woningen. Sociaal is het een de zwakste buurten. Voor dit gebied is een extra bedrag ter beschikking gesteld om de buitenruimte van het Van Meekerenplein met de omliggende straten geheel opnieuw in te richten. Havensteder moet dan ook iets met haar woningvoorraad gaan doen in dit

gebied en die wens is er ook bij Havensteder. De komende 2 jaar wordt onderzocht wat er kan en hoe het kan. De extra middelen zijn geraamd voor 2019 en 2020.

Resultaat: Herinrichting met deels sloop en nieuwbouw van 2 gebieden in Oud Crooswijk. Planontwikkeling in de komende 2 jaar, met als resultaat een plan en een planning.

Economie

Hierin is de focus gericht op de Crooswijkseweg, een winkelstraat die het moeilijk heeft. De aanpak van de luifels van de Crooswijkseweg is samen met winkeliers en vastgoedeigenaren op gepakt. Met financiële hulp van de gemeente worden deze aangepakt.

Aanstelling van een winkelstraatmanager die met winkeliers en vastgoedeigenaren aan de slag gaat moet leiden tot een gedragen toekomstbeeld waar vervolgens concreet aan gewerkt. Deze is inmiddels gestart.

Resultaat: Vervanging luifels in 2017 en een gedragen toekomstbeeld waar winkeliers en vastgoedeigenaren zelf een belangrijke bijdrage aan leveren, oplevering eind 2017. Op basis van het toekomstbeeld wordt een actieprogramma uitgewerkt.

5.5 Participatie

Het ingezette proces van participatie en co creatie wordt voortgezet. Bewoners worden actief benaderd en benaderen elkaar actief. Waar hulp en begeleiding nodig is voor bewonersinitiatieven wordt die geboden.

Bij elke maatregel wordt expliciet gekeken naar de mogelijkheden voor participatie en communicatie. Hierdoor wordt de betrokkenheid van bewoners bij de maatregelen verhoogd en bij het hele plan voor een beter Crooswijk, daarnaast kan het tot betere resultaten leiden.

Samen met bewoners wordt communicatie verbeterd, zowel tussen instanties en bewoners als tussen bewoners onderling. Inmiddels zijn er een aantal bewonersinitiatieven, sommige lopen al, zoals Streetwatchers, andere zijn in opzet, zoals de camping Crooswijk en weer anderen zoals de wijkkrant staan nog aan het begin. De uitkomsten zijn niet precies te voorspellen, omdat ze nog bedacht moeten worden. Wel is er veel aandacht voor het faciliteren en waar nodig ook helpen van bewoners voor bewonersinitiatieven.

Het voornemen is om met participatie en initiatief een boost te geven door de inrichting van een werkplaats co-creatie, waar bewoners elkaar en professionals ontmoeten, ideeën uitwisselen, dingen uit proberen. Hiermee wordt tijdelijk een versnelling gerealiseerd. Havensteder heeft inmiddels aangegeven dit idee actief en met middelen te zullen steunen door de inrichting van een eigen programmabureau in dit centrum.

6. Financiën

Gemeente

De op de vorige pagina's genoemde maatregelen kunnen voor een groot deel door herprioritering en anderszins binnen de stedelijke programma's worden gedekt.

Plan Oud-Crooswijk 2017-2020	
*€ 1.000	
Binnen reguliere middelen	
Maatregelen	Totale periode 2017-2020
Sport in jeugdnetwerk	50
Huiswerkondersteuning	123
PBS (Positive Behaviour Support)	35
Oud Voortijdig Schoolverlaten	30
Jongerenloket in de wijk	120
Mobility mentoring	88
Expert schuld wijkteam	150
Vervolg taalonderzoek	4
Taalrijker	160
Samen gezond	26
Depressiepreventie	53
Langer thuis	35
Huisbezoeken 75+	35
Vergroenen, schoon, heel	400
Wijkconciërge	240
Wijk tuinman	240
Hotspot jeugd	475
Winkelstraatmanager	135
Matching	160
Prematching	230
Tamboer ontwikkellocatie winkelen en woningen	800
Communicatie/participatie	55
	3.644

Enkele extra maatregelen konden hieruit niet worden gedekt. De middelen voor deze extra maatregelen ad € 5,3 mln zijn opgenomen als intensivering in de Begroting 2018.

De verdeling van deze extra middelen is als volgt:

Begroting					
Maatregelen	2017	2018	2019	2020	
Talentwontwikkeling kunst en cultuur		20	10	10	
Vergroten ouderbetrokkenheid: extra inzet welzijn	12	113	75		
Vergroten ouderbetrokkenheid: mentorouders		25	25	25	
Intensiveren en verbeteren aanbod taaleis	12	38			
Extra inzet activeringscoaches Tegenprestatie		160			
Meer taalaanbod via kunst- en cultuuractiviteiten	3	14	11	11	
Bibliotheek in de wijk		125	51	51	
Training Taalrijker		40	40	40	
Bewegen naar beter		10	10	10	
Functionele wijzigingen straten 0-5 jaar onderhoud	50	150	100	70	
Herinrichten van Mekerenplein + omliggende straten			1.500	2.000	
	77	701	1.828	2.223	4.829
Gedekt via extra middelen jongerenloket	70	140	140	140	
Totaal extra middelen	147	841	1.968	2.363	5.319

Havensteder

Havensteder is een belangrijke partner voor het plan van aanpak in Crooswijk. De corporatie zet jaarlijks € 200.000,- in in het kader van sociaal investeren (zoals energieconsulenten, groene hagen, intensief beheer). Hierover wordt afgestemd in het kader van het plan van aanpak. Daarnaast maakt zij personele capaciteit vrij voor gebiedsontwikkeling en richt een programmabureau in de

wijk in. Havensteder heeft een budget begroot van 25 miljoen voor onderhoud en aanpak van woningen in de wijk voor de periode tot en met 2022. Besteding is afhankelijk van goedkeuring door de directie. Ook hierover wordt onderling afgestemd met name in het kader van gebiedsontwikkeling.

7. Resultaten

Alle maatregelen worden gemonitord en voortgang wordt gerapporteerd in de voortgangsrapportage. Deze wordt elke 4 maanden gemaakt

Het plan van aanpak heeft als doel die situatie van bewoners, ondernemers en de wijk te verbeteren, waarbij de focus ligt op 4 hoofddoelen. Verschillende maatregelen dragen hier geïntegreerd toe bij, maar zijn niet de enige die dit beïnvloeden. Externe factoren zoals de uitstroom en instroom van bewoners kunnen van grote invloed zijn. De resultaten van de maatregelen dragen per maatregel soms meer en soms minder bij aan de gestelde doelen. Dit is niet zo maar één op één door te vertalen. In de voortgangsrapportages zal het gaan om bereikte aantallen en daarop behaalde resultaten.

Het wijkprofiel kan als thermometer inzicht geven in de behaalde resultaten en de mate waarin de negatieve spiraal waar de wijk nu in verkeerd, wordt doorbroken. Dat is het uiteindelijke doel van dit plan van aanpak. In het wijkprofiel van 2018 zal dit nog niet zichtbaar zijn, meting gebeurt op basis van gegevens uit 2017. Mogelijk is dit wel het geval met de metingen van 2020 en 2022. Het jaar 2017 wordt vooral gebruikt voor de opbouw en uitbouw van het plan van aanpak, dat betekent ook dat nadere en concretere afspraken worden gemaakt met partners, zoals scholen, Havensteder en Dock.

Doelen

Een betere sociaal economische positie van bewoners
Er wordt zwaar ingezet op jeugd, dit heeft als doel dat zij minimaal een startkwalificatie behalen en met een goede kans op de arbeidsmarkt werk vinden. Dit betekent een verbetering van schoolprestaties, afname van het percentage VSV en afname van het aantal werkzoekende jongeren en werkzoekende jong volwassenen zonder baan. Daarnaast een verbetering van de beheersing van de Nederlandse taal.

De wijk is leefbaarder

Resultaat: minder vervuiling in de openbare ruimte, meer en beter groen, minder klachten en meer bewoners die zelf een bijdrage leveren aan behoud van de kwaliteit van de openbare ruimte.

Doel is onderhoud buitenruimte op afgesproken norm, aandacht voor zwerfvuil naar Rotterdams gemiddelde,

jeugdoverlast op Rotterdams gemiddelde, verder versterken sociale binding en de Nieuwe Branding functioneert als Huis van de Wijk.

Betrokkenheid van bewoners en ondernemers bij gebruik, beheer en verbetering van de buitenruimte neemt toe.

Betere en gevarieerdere woningvoorraad en buitenruimte

De straten die in het onderhoudsprogramma voor de komende 5 jaren zitten worden ook kwalitatief verbeterd, waardoor waardering, gebruik en betrokkenheid van de bewoners wordt verhoogd.

Er ligt binnen 2 jaar een plan voor aanpak en herontwikkeling van de het hele Tamboergebied en start uitvoer is binnen 4 jaar. Onderdeel daarvan is ook een verbetering van de woningvoorraad en mogelijke differentiering.

Er ligt binnen 2 jaar een plan van aanpak voor Crooswijk Oost, het gebied Van Meekerenplein met omliggende straten, met start uitvoer binnen 4 jaar. Hierin worden zowel buitenruimte als woningvoorraad aangepakt. Onderzoek van mogelijkheden Crooswijkseweg levert binnen 1,5 jaar een gedragen plan van aanpak met winkeliers en vastgoedeigenaren op, dat wordt uitgevoerd.

Actievere en ondernemendere houding van bewoners en ondernemers waarmee co-creatie wordt vormgegeven

Er is een plek in de wijk als participatiecentrum waar bewoners elkaar treffen en waar een proeftuin voor co-creatie ontstaat.

Jaarlijks worden tenminste 2 werkconferenties georganiseerd. Maandelijks ontmoeten bewoners, ondernemers en professionals elkaar voor uitwisseling en inspiratie.

Na een jaar zijn tenminste 100 bewoners en ondernemers actief betrokken bij het verder vorm geven van het proces van co-creatie. Dit uit zich in verschillende bewonersinitiatieven. Bewoners nemen zelf meer en meer de onderlinge communicatie en informatie op zich, bijvoorbeeld door een wijkkrant. Bewoners trekken meer verantwoordelijkheid naar zich toe. Dat uit zich in de bewonersinitiatieven, die genomen worden.

Bijlagen 1

Motie plan Oud-Crooswijk

SP, PVDA, VVD, CDA, Partij voor de Dieren

De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op donderdag 7 juli ter bespreking van de voorjaarsnota 2016, constaterende dat:

- De gebiedscommissie Kralingen-Crooswijk in het gebiedsplan uit 2014 vaststelt dat er voor de wijk Oud-Crooswijk “een stevige sociale aanpak nodig is voor meerdere jaren, die waar mogelijk wordt gecombineerd met een fysieke aanpak;
- de gebiedscommissie bij de herijking van het gebiedsplan concludeert dat de situatie in de wijk eerder is verslechterd dan verbeterd;
- de problemen in Oud-Crooswijk zich op veel manieren manifesteren:
veiligheid, leefbaarheid, voorzieningen, werk, inkomen, opleiding, taal en jeugd;
overwegende dat
- Oud-Crooswijk een wijk is die extra aandacht nodig heeft en verdient van de gemeente, corporaties en andere Rotterdamse instellingen;
- een aanpak zoals in Middelland, gebaseerd op co-creatie met bewoners, instellingen en andere betrokken partijen ook voor Oud-Crooswijk positief zou kunnen werken;
- In Oud-Crooswijk deze aanpak zich ook zal moeten toespitsen op jeugd en jongeren;

Verzoekt het college om:

- vóór de behandeling van de begroting 2017 een kader voor een ‘Plan Oud-Crooswijk’ aan de raad voor te leggen, inclusief mogelijke financiële gevolgen;
- dit ‘Plan Oud-Crooswijk’ te baseren op de ervaringen, opgedaan in Middelland, en op de gebiedsvisie Kralingen-Crooswijk voor de wijk Oud-Crooswijk; en gaat over tot de orde van de dag

Bijlagen 2

Tussenrapportage motie Oud Crooswijk

Bezoekadres: Stadhuis Coolingsingel 40
3011 AD Rotterdam

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Datum: "BGS vult datum in"

Betreft: Motie Oud Crooswijk (16BB5928)

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp: Tussenrapportage Motie Oud Crooswijk (16BB5928)

Website: www.rotterdam.nl

E-mail: DIM@bsd.rotterdam.nl

Inlichtingen: H.D. Lootsma

Telefoon: (06) 51379454

Portefeuillehouder: M.J.W. Struijvenberg

Dienst: Cluster Dienstverlening

Ons kenmerk: 2034539

Op welke gronden deze brief? / Waarom nu voorgelegd?

Op 7 juli 2016 heeft de gemeenteraad de motie Oud Crooswijk aangenomen. Middels deze brief informeren wij u over de stand van zaken.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen

De motie Oud Crooswijk draagt het college op om voor de behandeling van de begroting 2017 aan de raad een kader voor een 'plan Oud Crooswijk' voor te leggen inclusief mogelijke financiële gevolgen. Tevens is gevraagd dit plan te baseren op de ervaringen opgedaan in Middelland en de gebiedsvisie Kralingen-Crooswijk.

Toelichting

Oud Crooswijk is een volkswijk met ruim 8000 inwoners. Het ligt tussen de Rotte, de Boezem en de Boezemsingel en grenst aan Nieuw Crooswijk, Kralingen-West, Rubroek en het Oude Noorden. In 2016 heeft Oud Crooswijk in het wijkprofiel de slechtste score van heel Rotterdam op de sociale index. Verder is Oud Crooswijk volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau de armste wijk van Nederland.

De motie vraagt om een kader voor een plan voor deze wijk, waarbij gebruik gemaakt wordt van de ervaringen opgedaan in Middelland. Dat impliceert een co-creatie aanpak, toegepast op deze wijk. Goed uitgevoerde co-creatie vergt tijd. Tegelijkertijd lopen er al diverse ontwikkelingen in deze wijk die relevant zijn. Daarom beschrijven wij u hierbij onze aanpak die, rekening houdend met lopende activiteiten en samenwerkingsverbanden, invulling geeft aan co-creatie om te onderzoeken wat (verder) nodig is in Oud Crooswijk.

Co-creatie

De aanpak in Middelland dient als inspiratie. Het duurde zo'n anderhalf jaar voordat de organisatie van Mooi Mooier Middelland op orde was, er een plan lag en resultaten zichtbaar werden. Deze aanpak is niet per direct één op één over te zetten naar Oud Crooswijk. Maatwerk is vereist. Oud Crooswijk heeft een andere geschiedenis, cultuur en type bewoners. Een bijzondere uitdaging ligt in het daarop aansluiten. Hier is nog veel te winnen, maar dit kan niet van de ene dag op de andere dag. Het vraagt om andere samenwerkingsvormen, gebaseerd op wederzijds vertrouwen met concrete resultaten. Co-creatie vereist een andere houding van bewoners, ondernemers, ambtenaren en partners. Dat moet worden opgebouwd. Het vraagt ook om het benaderen en betrekken van bewoners en ondernemers die nu nog niet betrokken zijn. Ook de gebiedscommissie krijgt hier een rol in.

Plan van aanpak Oud-Crooswijk 2017-2020

Naar aanleiding van de motie is de afgelopen periode gebruikt om een aanpak te ontwikkelen om een proces van co-creatie te starten, dat leidt tot een kader van een plan van aanpak voor Oud Crooswijk. Hierin is de constatering dat er een bredere betrokkenheid van bewoners en ondernemers nodig is voor een gedragen plan van aanpak, leidend geweest. Om dit te realiseren en snel aan de gang te kunnen gaan is extra inzet ingehuurd om dit najaar ook aan de slag te kunnen gaan. Hierbij is gezocht naar methoden die aan sluiten bij Crooswijk, effectief zijn en waarop een vervolg gebaseerd kan worden.

Startend in oktober worden burgers en ondernemers op plekken in de wijk waar veel mensen te vinden zijn benaderd en aangesproken. Dit gebeurt via mobiele terrassen op straat, via onderzoek en enquêtes. Van een aantal van deze bewoners wordt ook hun verhaal opgetekend.

Deze verbreding en verdieping is noodzakelijk om de basis te leggen voor andere participatievormen en samenwerkingsverbanden.

Tegen het eind van dit jaar leidt de extra inzet rond het benaderen van bewoners en ondernemers tot een aantal werken themagroepen die op onderdelen verder gaan met het verkennen van een aanpak, van oplossingsrichtingen en het oefenen met andere samenwerkingsvormen. De partners DOCK en Havensteder zijn hier nauw bij betrokken. Samen met een gebruikersgroep en een klankbordgroep van bewoners en DOCK wordt richting gegeven aan de ontwikkeling van het huis van de wijk, de Nieuwe Branding.

Afstemming vindt plaats in de stuurgroep Crooswijk Werkt die hier ook verder richting aan geeft. In de loop van dit proces kunnen bewoners en ondernemers dit plan van aanpak naar zich toe trekken. In welke organisatievorm dat plaats vindt zullen ze samen met onze partners ontwikkelen.

Stuurgroep 'Crooswijk Werkt'

In Crooswijk bestaat sinds 2013 de alliantie 'Crooswijk Werkt', waarvoor een stuurgroep in het leven is geroepen onder voorzitterschap van wethouder Karakus. In de eerste periode was de alliantie vooral gericht op Nieuw Crooswijk en de daar plaatsvindende herstructurering. Daar is inmiddels een heldere gedifferentieerde aanpak voor ontwikkeld en vastgesteld. Deze is in uitvoer en dit loopt goed.

De focus van 'Crooswijk Werkt' is sinds 2014 verplaatst van Nieuw Crooswijk naar Oud Crooswijk. Wethouder Struijvenberg is sinds 2014 voorzitter. Naast de gemeente maken ook woningcorporaties Havensteder en Woonstad maken deel uit van de Stuurgroep.

Gebiedscommissie en gebiedsplan

Ook de voorzitter van de gebiedscommissie zit in de stuurgroep. De gebiedscommissie Kralingen-Crooswijk heeft in het (herijkte) gebiedsplan eveneens de focus gelegd op Oud Crooswijk.

Huidige aanpak in Oud Crooswijk

Waar mogelijk zijn de afgelopen 2 jaar pilots naar Oud Crooswijk gehaald en is bij stedelijke programma's voorrang aan Oud Crooswijk gegeven.

Op basis van het gebiedsplan 2014 heeft het College het knelpunt jeugd gehonoreerd en de clusters de opdracht gegeven dit binnen reguliere middelen op te lossen. Hier is de afgelopen 2 jaar aan gewerkt en vanuit de stuurgroep 'Crooswijk Werkt' integraal sturing aan gegeven.

Het programma 'Voor Mekaar' is als eerste in Crooswijk gestart en er wordt nu een pilot uitgewerkt voor Positive Behavioral Support. Het jongerenloket en DOCK verbeteren de samenwerking en zijn met de VSV-aanpak bezig. Daarnaast komt er per 1 oktober een lokaal spreekuur van het jongerenloket. Voor een lokaal ingericht toeleidings- en werkervaringsproject voor jongeren, met de werknaam Skillz Lab, is een reguliere subsidie voor een jaar toegekend. Skillz Lab is in september gestart.

Vanuit de constatering dat veel mensen in Oud Crooswijk langdurig werkloos zijn en moeilijk aan het werk komen, wordt het activeringsbestand doorgelicht en waar mogelijk worden mensen doorgeleid naar prematching en werk.

Oud Crooswijk is de afgelopen jaren onderdeel geweest van de High Impact Crime (HIC) aanpak. Dit heeft goede resultaten opgeleverd. Met name het aantal inbraken is sterk gedaald. Daarnaast is Oud Crooswijk sinds de afgelopen anderhalf jaar Hotspot Jeugd. Dat betekent extra inzet van ambulant jongerenwerk en Jeugdhandhavers. Deze extra inzet is afgestemd met en ook ingezet in het Oude Noorden en Kralingen West. De overlast van jeugd is afgenomen.

Een aantal plannen in de fysieke sfeer is gestart c.q. afgerond. De herinrichting van het Frederiksplein is (na vertraging) voltooid, de woningen aan de Van Reynstraat / Pootstraat zijn opgeknapt, de nieuwbouw aan de Hendrik de Keyserstraat is gestart en het voormalig hotel De Zon is door Havensteder verkocht. Dit wordt opgeknapt en er komen appartementen in.

De Nieuwe Branding wordt (nadat het College daar extra budget voor beschikbaar heeft gesteld) in 2017 verbouwd en is huis van de wijk voor Crooswijk.

Hardnekkige problematiek

Ondanks deze inzet is de sociale index (wijkprofiel 2016) verslechterd. Dit wijst ook op de hardnekkigheid van de problematiek in Oud Crooswijk en de noodzaak voor een meerjarige intensieve aanpak.

Vervolgstappen

In oktober is gestart met een verbreding en verdieping van participatie, waarbij veel bewoners en ondernemers worden aangesproken en bevroegd. Op basis van de uitkomsten hiervan wordt in november een terugkoppeling verzorgd en wordt een vorm van thema- en/of werkgroepen met bewoners en ondernemers ingericht. Hierin worden oplossingen en samenwerkingsvormen verkend. Dit gaat de input worden voor een of meerdere grote bijeenkomsten in februari/maart 2017 waarin een kader voor een plan van aanpak wordt vastgesteld door bewoners en ondernemers. Dan zijn ook eventuele financiële consequenties duidelijk. U wordt hierover geïnformeerd in de kaderbrief en de voorjaarsnota 2017. Inhoudelijk wordt hierbij tenminste aandacht besteed aan de thema's die genoemd zijn in de motie, namelijk veiligheid, leefbaarheid, voorzieningen, werk, inkomen, opleiding, taal en jeugd. Deze komen voor een deel overeen met de prioriteiten die genoemd zijn door de gebiedscommissie in het gebiedsplan, namelijk, werk, opleiding, inkomen met aandacht voor taalbeheersing en gezondheid, waarbij jeugd en jongeren als belangrijke en kansrijke doelgroep zijn benoemd. Bewoners en ondernemers benoemen vooral ook jeugd en jeugdoverlast en buitenruimte, zowel verouderde inrichting, onderhoud, verzakking en vervuiling.

Helder is dat er meerjarig een extra stap nodig is om de situatie in Oud Crooswijk te verbeteren. Met en door bewoners, ondernemers en partners wordt deze extra stap benoemd en ingevuld, waarbij opgemerkt kan worden dat dit niet alleen in extra middelen gezocht wordt, maar ook gevonden kan worden in andere vormen van samenwerking.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De komende maanden zullen de financiële consequenties duidelijk worden. In de tussentijd gaan we door op de ingezette lijn en zullen lopende zaken gedekt worden uit de huidige begroting.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

De burgemeester,

Ph.F.M. Raets

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

n.v.t.

Colofon

Copyright © 2017
Gemeente Rotterdam